

Ramar för utgiftsområde 5 Internationell samverkan och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m.

Till finansutskottet

Finansutskottet har genom beslut den 20 september 2001 berett övriga berörda utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 2001/02:1 Budgetpropositionen för 2002 (volym 1) i vad avser den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2002, utgifternas fördelning på utgiftsområden och beräkningen av statsinkomsterna, låneramar (yrkandena 1–15 och 29–43) jämte motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utrikesutskottet väljer att i det följande yttra sig över *propositionens yrkanden 8, 9 och 13 (samtliga delvis)* samt över motionerna 2001/02:Fi291 (m) yrkandena 4 och 5 (båda delvis), 2001/02:Fi292 (kd) yrkandena 9 och 10 (båda delvis), 2001/02:Fi293 (c) yrkandena 3 och 4 (båda delvis) samt 2001/02:Fi294 (fp) yrkande 13 (delvis).

Propositionen

Utgiftsområdena 5 och 7

Beträffande de utgiftsområden för vilka utrikesutskottet har beredningsansvar, dvs. utgiftsområde 5 Internationell samverkan och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, anförs i *propositionens yrkanden 8 och 9 (båda delvis)* bl.a. följande.

Utgiftsområde 5

Internationell samverkan

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Förslag	Beräknat	
2000	2001	2001	2002	2003	2004
2 984	3 023	3 122	1 162	1 170	1 175

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av den sammanslagning av Utrikesdepartementets och Regeringskansliets förvaltningsanslag som sker från 2002. Utgiftsområdet minskar med 1 814 miljoner kronor till följd av denna sammanslagning.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 1 162 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 7

Internationellt bistånd

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Förslag	Beräknat	
2000	2001	2001	2002	2003	2004
15 317	14 763	17 033	15 044	17 544	19 475

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Internationellt utvecklingssamarbete och samarbete med Central- och Östeuropa.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med beräkningarna i 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av en lägre BNI-prognos samt förändrade biståndsavräkningar. Biståndsramen 2002 är 0,74 % av BNI. År 2003 ökas den till att motsvara 0,81 % av BNI och 2004 till 0,86 % av BNI, därutöver tillförs biståndet 200 miljoner kronor.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 15 044 miljoner kronor 2002.

Vissa garantifrågor

I *propositionens yrkande 13* föreslås att infrianden av garantier som ingår i resultatområdet garantier till internationella finansieringsinstitut även framdeles skall täckas via anslag.

Bakgrunden till förslaget är att regeringen inte har funnit det möjligt att hantera vissa garantier till internationella finansieringsinstitut i enlighet med garantimodellen. Detta gäller de internationella finansieringsinstitut där Sve-

riges medlemsåtagande består av inbetalt kapital och garantier. Dessa garantier innebär att Sverige, som ett av flera medlemsländer, förbundit sig att tillhandahålla ett visst kapitalbelopp utöver det kapital som de enskilda länderna betalar direkt till berörda institut. För dessa garantier avser regeringen inrätta ett separat resultatområde: garantier till internationella finansieringsinstitut. Resultatområdet skall endast omfatta de garantier som utfärdats inom ramen för Sveriges medlemskap i de nio internationella organisationer där medlems- åtagandet består av både inbetalt kapital och garantier, dvs. Europeiska utvecklingsbanken (EBRD), Världsbanken (IBRD), Europeiska investeringsbanken (EIB), Nordiska investeringsbanken (NIB), Europarådets utvecklingsbank (CEB), Multilaterala investeringsorganet (MIGA), Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB), Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) och Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB).

En avgörande skillnad mellan dessa åtaganden och övriga statliga garantier är att svenska staten, som ett av flera medlemsländer, endast har begränsade möjligheter att påverka beslut om hur ett potentiellt infriande skall hanteras, dvs. om ett infriande skall tillåtas inträffa eller om medlemsländerna kollektivt skall tillskjuta mer kapital. Om dessa garantier hanterades enligt garanti-modellen skulle resultatet därför kunna bli dubbla avsättningar. Subventionen – dvs. motsvarigheten till riskavspeglande avgift – skulle belasta de takbegränsade utgifterna och föras till garantireserven i Riksgäldskontoret (RGK). Samtidigt skulle medlemsländerna i stället för att låta garantin infrias kunna välja att göra kapitaltillskott, vilket även det skulle belasta de takbegränsade utgifterna. Historiskt har också medlemsländerna i de internationella finansieringsinstitut där Sverige är medlem alltid valt att tillskjuta mer kapital framför att låta utställda garantier infrias.

Regeringen delar därför riksdagens bedömning att det finns skäl som talar för att dessa garantier bör hanteras i särskild ordning (bet. 1999/2000:FiU24).

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att de garantier som ingår i resultatområdet garantier till internationella finansieringsinstitut undantas från garantimodellen. Detta innebär att såväl påkallade kapitaltillskott som eventuella infrianden av garantier kan komma att medföra mer eller mindre plötsliga belastningar på de takbegränsade utgifterna. För att tydliggöra förekomsten av, och de potentiella kostnaderna för, dessa garantier bör emellertid en separat garantireserv inrättas i RGK. Reserven kommer normalt att ha ett nollsaldo och skall endast belastas vid ett eventuellt infriande, varefter anslagsmedel skall föras till reserven. Detta medför också att ändamålet för anslag inom utgiftsområde 2 som i dag täcker kapitaltillskott bör vidgas till att även gälla infrianden av garantier. Regeringens förslag berör också utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Revision av EU-medel

Regeringen informerar varje år riksdagen om hur man har agerat med anledning av Europeiska revisionsrättens rapporter. Denna information lämnas

normalt till riksdagen i den ekonomiska vårpropositionen men med anledning av ordförandeskapet lämnas den i år i stället i budgetpropositionen.

Årsrapportens innehåll är numera koncentrerat till iakttagelser rörande finansiell förvaltning och kontroll inom de olika sektorer som finansierar eller finansieras av EU-budgeten. Revisionsrättens granskningar rörande effektivitet och måluppfyllelse gällande användning av EU-medel redovisas främst i särskilda rapporter och inte som tidigare i årsrapporten.

Redovisningen i årets budgetproposition av EU-revisionens iakttagelser berör utrikesutskottets beredningsområde i nedanstående avseende.

Det har visat sig att en del framsteg rörande resultat och utfallsmätning m.m. har gjorts inom vissa specifika områden. Detta gäller bl.a. programmet för stöd till Sydafrika.

Vidare har revisionsrätten granskat hur korrekt beräkningen av varje medlemsstats bidrag under olika stadier har utförts, från den ursprungliga budgeten till det slutliga avslutet för de berörda budgetåren. Man kunde då konstatera att flera medlemsstater (MS) sände in giltiga beräkningsunderlag för sent, vilket minskade tiden för kontroll. Kommissionen har även varit bristfällig i sin dokumentation av omfattningen och arten av sina kontroller av BNI-uppgifter. Sverige anser, sägs det i propositionen, att det är viktigt att medlemsstaterna lämnar sina BNI-uppgifter i tid för att öka kontrolltiden, vilket innebär att jämförbarheten mellan medlemsstaterna ökar.

Motionerna

I partimotionerna 2001/02:Fi291 (m) yrkandena 4 och 5 (båda delvis), 2001/02:Fi292 (kd) yrkandena 9 och 10 (båda delvis), 2001/02:Fi293 (c) yrkandena 3 och 4 (båda delvis) samt 2001/02:Fi294 (fp) yrkande 13 (delvis) föreslås från propositionen avvikande fördelning av utgifterna för budgetåret 2002 respektive preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för budgetåren 2003 och 2004. Förslagen i dessa motioner, jämte regeringens förslag, framgår av tabellerna i bilagan till detta yttrande.

Utskottet

Förändringen av utgiftsområdesramen för utgiftsområde 5 jämfört med tidigare år förklaras i huvudsak av den sammanslagning av Utrikesdepartementets och Regeringskansliets förvaltningsanslag som sker fr.o.m. år 2002. Utskottet har tidigare tagit ställning för denna förändring av indelning i utgiftsområden.

Förstärkningen av statsfinanserna och det förbättrade ekonomiska läget möjliggör en ökad satsning på utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. De av regeringen föreslagna ökningarna av anslaget för 2002 jämfört med anslaget för 2001 är väl motiverade. Utskottet konstaterar i sammanhanget att skälen till att det föreslagna anslaget för år 2002 är lägre än det förväntade utfallet

för år 2001 dels är att det senare beloppet även innefattar utnyttjade reservationer, dels är förändringar i prognostiserad BNI.

Anslagens fördelning mellan utgiftsområdena m.m.

I ett flertal motioner som väckts under den allmänna motionstiden 2001/02 har framförts yrkanden om överflyttning av anslag och verksamheter mellan utgiftsområden. Förutsättningarna för de av motionärerna föreslagna åtgärderna har emellertid förändrats jämfört med tidigare år i det att det fr.o.m. den 1 september 2001 införts ett nytt andra stycke i 5.12.1 RO, som skall tillämpas första gången i fråga om statsbudgeten för år 2002. Stycket har följande lydelse:

Beslut i fråga om vilka ändamål och verksamheter som skall innefattas i ett utgiftsområde fattas i samband med beslut med anledning av den ekonomiska vårpropositionen. Lag (2001:581).

Konstitutionsutskottet gick i sitt betänkande (2000/01:KU23) inte närmare in på innebörden av bestämmelsen, men Riksdagskommittén anförde i sin författningskommentar (2000/01:RS1 s. 181) följande:

Det nya andra stycket i paragrafen innebär att ändringar beträffande vad som skall innefattas i utgiftsområdena i förhållande till den förteckning som bifogats betänkandet 1995/96:KU21 eller i förhållande till senare riksdagsbeslut skall beslutas i samband med beslut om den ekonomiska vårpropositionen. Förutsättningarna för riksdagens budgetbehandling när det gäller indelningen i utgiftsområden är därmed fastlagda innan höstens budgetarbete börjar.

Utrikesutskottet behandlar de motionsvis framförda förslagen mot bakgrund av den nu införda ordningen och kommer i konsekvens härmed bl.a. att överlämna yrkanden om överflyttning av anslag och verksamheter mellan utgiftsområden till konstitutionsutskottet för senare beredning.

I partimotionerna 2001/02:Fi291 (m) yrkandena 4 och 5 (båda delvis), 2001/02:Fi292 (kd) yrkandena 9 och 10 (båda delvis), 2001/02:Fi293 (c) yrkandena 3 och 4 (båda delvis) samt 2001/02:Fi294 (fp) yrkande 13 (delvis) föreslås beträffande utgiftsområdena 5 och 7, i flertalet fall, från propositionen avvikande fördelning av utgifterna för budgetåret 2002 respektive preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för budgetåren 2003 och 2004. Förslagen i dessa motioner, jämte regeringens förslag, framgår av tabellerna i bilagan till detta yttrande.

Utskottet anser regeringens förslag rörande utgiftsområdena 5 och 7 (*propositionens yrkanden 8 och 9, båda delvis*) vara väl avvägda vad avser såväl budgetåret 2002 som budgetåren 2003 och 2004, varför de bör tillstyrkas. I konsekvens härmed menar utskottet att partimotionerna 2001/02:Fi291 (m) yrkandena 4 och 5 (båda delvis), 2001/02:Fi292 (kd) yrkandena 9 och 10 (båda delvis), 2001/02:Fi293 (c) yrkandena 3 och 4 (båda delvis) samt 2001/02:Fi294 (fp) yrkande 13 (delvis), i de delar som avviker från regeringens förslag, bör avstyrkas.

Vissa garantifrågor

I propositionens föreslås att infrianden av garantier som ingår i resultatområdet garantier till internationella finansieringsinstitut även framdeles skall täckas via anslag. Förslaget (*yrkande 13 delvis*) berör bl.a. utgiftsområde 7.

Enligt utskottets uppfattning utgör den föreslagna åtgärden, trots att den innebär ett avsteg från garantimodellen, en lämplig lösning av de problem som nämns i propositionen. Utskottet menar därför att *propositionens yrkande 13 (delvis)* bör tillstyrkas.

Utskottet välkomnar i detta sammanhang regeringens utfästelse att framgent redovisa subventioner i samband med garantigivning, något som ligger i linje med det synsätt utskottet tidigare givit uttryck för.

Revision av EU-medel

Utskottet noterar de framsteg rörande resultat och utfallsmätning m.m. som har gjorts bl.a. beträffande programmet för stöd till Sydafrika.

BNI-uppgifter är centrala bl.a. vid beräkningen av staters engagemang på biståndsområdet. Utskottet vill mot denna bakgrund understryka vikten av att EU:s medlemsstater, som det sägs i propositionen, ”lämnar sina BNI-uppgifter i tid för att öka kontrolltiden, vilket innebär att jämförbarheten mellan medlemsstaterna ökar”.

Stockholm den 25 oktober 2001

På utrikesutskottets vägnar

Viola Furubjelke

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viola Furubjelke (s), Sören Lekberg (s), Berndt Ekholm (s), Lars Ohly (v), Holger Gustafsson (kd), Bertil Persson (m), Carina Hägg (s), Agneta Brendt (s), Marianne Jönsson (s), Murad Artin (v), Sten Tolgfors (m), Marianne Samuelsson (mp), Marianne Andersson (c), Karl-Göran Biörsmark (fp), Karin Enström (m), Hans Hjortzberg-Nordlund (m) och Rosita Runegrund (kd).

Avvikande meningar

1. Ramarna för utgiftsområdena 5 och 7

Bertil Persson, Sten Tolgfors, Karin Enström och Hans Hjortzberg-Nordlund (alla m) anför:

Utskottet förordar de ramar för *utgiftsområdena 5 och 7* för budgetåret 2002 och den preliminära fördelning av utgifterna för samma utgiftsområden för budgetåren 2003 och 2004 som, vad avser redovisningen av Moderata samlingspartiets förslag, framgår av bilagan till föreliggande yttrande och med de motiveringar som framgår av motion 2001/02:Fi291 (m) yrkandena 4 och 5 (båda delvis).

2. Ramarna för utgiftsområdena 5 och 7

Holger Gustafsson och Rosita Runegrund (båda kd) anför:

Utskottet förordar de ramar för *utgiftsområdena 5 och 7* för budgetåret 2002 och den preliminära fördelning av utgifterna för samma utgiftsområden för budgetåren 2003 och 2004 som, vad avser redovisningen av Kristdemokraternas förslag, framgår av bilagan till föreliggande yttrande och med de motiveringar som framgår av motion 2001/02:Fi292 (kd) yrkandena 9 och 10 (båda delvis).

3. Ramarna för utgiftsområde 7

Marianne Andersson (c) anför:

Utskottet förordar den ram för *utgiftsområde 7* för budgetåret 2002 och den preliminära fördelning av utgifterna för samma utgiftsområde för budgetåret 2003 som, vad avser redovisningen av Centerpartiets förslag, framgår av bilagan till föreliggande yttrande och med de motiveringar som framgår av motion 2001/02:Fi293 (c) yrkandena 3 och 4 (båda delvis).

4. Ramarna för utgiftsområde 7

Karl-Göran Biörsmark (fp) anför:

Utskottet förordar den ram för *utgiftsområde 7* för budgetåret 2002 och den preliminära fördelning av utgifterna för samma utgiftsområde för budgetåren 2003 och 2004 som, vad avser redovisningen av Folkpartiets förslag, framgår av bilagan till föreliggande yttrande och med de motiveringar som framgår av motion 2001/02:Fi294 (fp) yrkande 13 (delvis).

BILAGAFörslag till fördelning av utgifter på
utgiftsområdena 5 och 7 för åren 2002–2004
m.m.

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Absoluta tal

	Bå 2002 <i>(Mkr)</i>	Bå 2003 <i>(Mkr)</i>	Bå 2004 <i>(Mkr)</i>
Propositionen	1 162	1 170	1 175
Moderata samlingspartiet	2 874	2 877	2 880
Kristdemokraterna	1 142	1 150	1 155
Centerpartiet	1 162	1 170	1 175
Folkpartiet	1 162	1 170	1 175

Regeringens förslag och differenser gentemot detta

	Bå 2002 <i>(Mkr)</i>	Bå 2003 <i>(Mkr)</i>	Bå 2004 <i>(Mkr)</i>
Propositionen	1 162	1 170	1 175
Moderata samlingspartiet	1 712	1 707	1 705
Kristdemokraterna	-20	-20	-20
Centerpartiet	0	0	0
Folkpartiet	0	0	0

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Absoluta tal

	Bå 2002 (Mkr)	Bå 2003 (Mkr)	Bå 2004 (Mkr)
Propositionen¹	15 044	17 544	19 475
Moderata samlingspartiet²	13 701	13 964	14 798
Kristdemokraterna³	15 544	18 144	20 875
Centerpartiet⁴	15 989	17 769	19 475
Folkpartiet⁵	16 827	18 712	20 988

Regeringens förslag och differenser gentemot detta

	Bå 2002 (Mkr)	Bå 2003 (Mkr)	Bå 2004 (Mkr)
Propositionen	15 044	17 544	19 475
Moderata samlingspartiet	-1 343	-3 580	-4 677
Kristdemokraterna	500	600	1 400
Centerpartiet	945	225	0
Folkpartiet	1 783	1 168	1 513

¹ I procent av BNI innebär det 0,74 för 2002, 0,81 för 2003 och 0,86 för 2004.

² Moderaterna anser att det år 2004 bör ske en total skuldavskrivning för de högt skuldsatta låginkomstländerna. Sveriges andel blir då 2 miljarder dollar.

³ I procent av BNI innebär det 0,77 för 2002, 0,84 för 2003 och 0,93 för 2004.

⁴ I procent av BNI innebär det 0,78 för 2002, 0,82 för 2003 och 0,86 för 2004.

⁵ I procent av BNI innebär det 0,82 för 2002, 0,86 för 2003 och 0,93 för 2004.

Innehållsförteckning

Till finansutskottet.....	1
Propositionen.....	1
Utgiftsområdena 5 och 7.....	1
Vissa garantifrågor	2
Revision av EU-medel.....	3
Motionerna	4
Utskottet	4
Anslagens fördelning mellan utgiftsområdena m.m.	5
Vissa garantifrågor	5
Revision av EU-medel.....	6
Avvikande meningar	7
<i>Bilaga</i>	
Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	8
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	9